

ТЕНДЕНЦІЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПІСЛЯСЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ І ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ В ІРЛАНДІЇ: ВІД ЗАКОНОДАВЧИХ РЕФОРМ ДО СТРАТЕГІЧНИХ ПРІОРИТЕТІВ

Валентина Радкевич

доктор педагогічних наук, професор, академік Національної академії педагогічних наук України, <https://orcid.org/0000-0002-9233-5718>, e-mail: mrs.radkevich@gmail.com

Реферат:

Актуальність статті полягає в необхідності системного аналізу еволюції багаторівневої структури післясередньої освіти і професійної підготовки (далі – ПОП) в Ірландії та провідних тенденцій забезпечення її якості. Ця система є складною, оскільки поєднує централізоване стратегічне планування та фінансування із незалежним зовнішнім контролем якості освіти й дотримання стандартів та децентралізованим наданням освітніх послуг. Така архітектура, що сформувалася внаслідок масштабних реформ 2012-2013 рр., представляє значний інтерес для дослідників і розробників освітньої політики в Україні.

Метою статті є визначення та характеристика провідних тенденцій забезпечення якості ПОП в Ірландії, з'ясування можливостей їх урахування у вдосконаленні системи забезпечення якості професійної освіти в Україні.

Методи: вивчення законодавчих, нормативно-правових документів, емпіричних даних – для визначення провідних тенденцій забезпечення якості ПОП в Ірландії; аналіз і синтез, узагальнення поглядів щодо досліджуваної проблеми – для з'ясування можливостей урахування означених тенденцій у вдосконаленні системи забезпечення якості професійної освіти в Україні.

Результати: визначено та схарактеризовано провідні тенденції забезпечення якості ПОП в Ірландії (інституціоналізація партнерства закладів ПОП зі стейкхолдерами, посилення ролі Національного агентства якості та кваліфікацій у зовнішньому оцінюванні якості ПОП, орієнтація на результати навчання та професійні компетентності, цифровізація процесів управління якістю ПОП); сформульовано низку рекомендацій для вдосконалення української системи забезпечення якості професійної освіти.

Висновки. Законодавчі реформи у системі ПОП започаткували стратегічну перебудову її архітектури та вдосконалення якості. Створення інституцій для централізованої координації забезпечення якості ПОП й упровадження Національної рамки кваліфікацій дало змогу сформувати єдину систему визнання кваліфікацій, моніторингу та акредитації освітніх програм і закладів ПОП. Завдяки цьому Ірландія залишається конкурентоспроможною в глобальному освітньому та професійному середовищі, а випускники закладів ПОП отримують можливості для кар'єрного зростання та міжнародної мобільності. Досвід Ірландії є актуальним для запровадження в Україні: інтегрованої моделі управління якістю професійної освіти, результатоорієнтованого підходу до професійної підготовки фахівців; інституціоналізації партнерства закладів професійної освіти зі стейкхолдерами; цифрових інструментів моніторингу та оцінювання якості професійної освіти тощо.

Ключові слова: *післясередня освіта; професійна підготовка; Ірландія; провідні тенденції; система управління якістю; SOLAS; Quality and Qualifications Ireland; ETBs.*

Вступ. Сучасні підходи до забезпечення якості ПОП в Ірландії, зумовлені безпрецедентними вимогами ринку праці до навичок робочої сили та адаптивності освітніх систем в епоху «подвійної трансформації» – цифрової та зеленої. У межах європейської освітньої політики і, зокрема, в Ірландії ПОП трактується як «*післясередня освіта і професійна підготовка*» (Further Education and Training Act, 2013). Означений термін охоплює освітні програми, що реалізуються після завершення обов'язкової середньої освіти та спрямовані на розвиток професійних навичок осіб із різним рівнем попередньої освіти, включно програми для молоді, дорослих, безробітних, а також для осіб, які прагнуть змінити фах або повернутись до активного навчання (SOLAS, 2020). За цих умов ПОП в Ірландії перестає бути периферійною ланкою освіти і перетворюється на стратегічний інструмент для підвищення конкурентоспроможності національної економіки й соціальної згуртованості суспільства та реалізації концепції навчання впродовж життя. За останні десятиліття Ірландія стала одним із лідерів європейського ринку і є унікальним прикладом країни, що зробила системну ставку на розвиток та якість ПОП. Водночас глобальні тенденції, такі як автоматизація, цифровізація та перехід до сталої економіки, актуалізували її подальший розвиток з орієнтацією на формування у фахівців гнучких навичок, які традиційна система формальної ПОП не завжди може надати вчасно. Це обумовило «розрив у навичках» робочої сили, який став серйозним викликом для економічного зростання країни. Для подолання цього розриву система ПОП Ірландії запровадила механізми швидкого перенавчання й підвищення кваліфікації зайнятого населення, а особливо безробітних. Забезпечення якості ПОП стало не просто освітнім завданням, а критично важливим елементом національної економічної та соціальної політики Ірландії, що пояснює значні інвестиції в реформування ПОП. Це відображено в таких стратегічних документах, як «*Національна стратегія розвитку освіти до 2030 року*» (Department of Education, 2020) та

«*Інновації – 2020*» (Government of Ireland, 2013; 2015). Означені документи підкреслюють необхідність забезпечення високої якості ПОП, адаптованої до потреб економіки, що базується на знаннях і соціальних викликах сьогодення.

ПОП в Ірландії має давню історію, яка пов'язується із заснуванням у XIX ст. технічних шкіл. Сучасна система ПОП значною мірою трансформувалася завдяки реформам, розпочатим у 2013 р., у ході яких були створені *Служба післясередньої освіти та професійної підготовки (SOLAS)*, а також *Національне агентство з якості та кваліфікацій Ірландії* (далі – QQI). Новостворені інституції SOLAS і QQI сприяли забезпеченню централізованої координації розвитку системи ПОП шляхом встановлення чітких стандартів якості ПОП, розроблення й упровадження освітніх і навчальних програм професійної підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців з урахуванням міжнародних вимог, що є критично важливим для конкурентоспроможності ірландських фахівців на глобальному ринку праці (Government of Ireland, 2012; SOLAS, 2020). SOLAS і QQI активно співпрацюють з роботодавцями та іншими зацікавленими сторонами, щоб адаптувати програми ПОП до потреб ринку. Окрім того, QQI розробляє та підтримує Національну рамку кваліфікацій (NFQ), яка є основою для гармонізації всіх рівнів кваліфікацій: від початкової освіти до докторських ступенів й забезпечує чітке визначення та класифікацію кваліфікацій, зокрема отриманих у системі формальної ПОП на 4-6 рівнях NFQ (Quality and Qualifications Ireland, n.d.; 2021). Кожен рівень визначається на основі знань, навичок і компетентностей, які має продемонструвати випускник, а саме: *4 рівень* відповідає базовим професійним сертифікатам, які відображають набуття фундаментальних навичок для початку кар'єри; *5 рівень* передбачає більш просунуті сертифікати, наявність яких дає змогу випускникам закладів ПОП влаштовуватись на роботу в конкретні галузі економіки або допускатись до подальшого навчання; *6 рівень* веде до отримання диплома, який дає змогу випускникам вступати до

університетів або займати посади, що вимагають вищого рівня кваліфікації. Наприклад, особа з професійним дипломом 6 рівня може вступити на програми для здобуття бакалаврського ступеня. Важливо, що рамка забезпечує зв'язок між освітніми програмами різних навчальних закладів, надаючи змогу студентам переходити з програми на програму, за умови відповідності їх змісту вимогам відповідного рівня NFQ. Окрім того, NFQ гармонізована з Європейською рамкою кваліфікацій (далі-EQF) для полегшення визнання ірландських кваліфікацій за кордоном (The European Qualifications Framework Europass, 2017).

Зміни в економіці, зокрема широке використання цифрових технологій, біотехнологій та зеленої енергетики, зумовлюють необхідність швидкої адаптації ПОП до цих змін. Значна увага приділяється інклюзивності ПОП, що передбачає забезпечення доступу до освіти для різних груп населення, включаючи осіб з особливими потребами та мігрантів. Це відображає соціальну спрямованість ірландської системи ПОП, яка прагне зменшити нерівність і сприяти соціальній мобільності. Ще одним важливим аспектом є співпраця між закладами ПОП, урядом і приватним сектором. Ірландія активно залучає роботодавців до розроблення освітніх і навчальних програм, що дає змогу синхронізувати освітній процес із реальними потребами економіки. Цьому сприяють програми учнівства, які поєднують теоретичне навчання студентів з практикою на робочому місці. Наприклад, у 2016 р. було запроваджено нові програми учнівства в таких галузях, як інформаційні технології та фінанси, які допомогли залучити значну кількість молоді до високотехнологічних секторів економіки (Department of Education, 2016). Такий підхід не лише підвищує якість професійної підготовки, але й позитивно позначається на працевлаштуванні випускників. Попри ці досягнення, система ПОП в Ірландії стикається з низкою викликів. Зокрема зростання процесів автоматизації та штучного інтелекту зумовлює необхідність постійного оновлення змісту освітніх і навчальних програм, що може бути складним завданням для закладів ПОП із обмеженими ресурсами. Крім того, проблемою залишається забезпечення рівного доступу осіб до програм ПОП у сільських регіонах, оскільки

більшість закладів зосереджено в міських центрах, таких як Дублін і Корк. Для подолання цих викликів уряд Ірландії інвестує в цифровізацію освіти та розширення мережі регіональних центрів ПОП, що є частиною стратегії «Інновації – 2020» (Government of Ireland, 2015). Запроваджуються безкоштовні або частково профінансовані державою програми з метою створення умов для навчання широкого кола населення. Це свідчить, що система забезпечення якості ПОП в Ірландії розвивається в складному контексті, намагаючись збалансувати економічні та соціальні імперативи, реагуючи на глобальні тренди та долаючи глибоко вкорінені структурні проблеми.

Джерела. Система забезпечення якості ПОП в Ірландії є предметом уваги науковців, які досліджують механізми вдосконалення освітніх стандартів і їх відповідності потребам ринку праці. Так, у статті «Післясередня освіта та професійна підготовка в Ірландії: минуле, сучасне та майбутнє», автори аналізують еволюцію ПОП в Ірландії, звертаючи увагу на роль QQI у встановленні національних стандартів якості й їх гармонізації з європейськими рамками кваліфікацій, що сприяє міжнародній визнаності ірландських дипломів. Автори зазначають, що регулярне оцінювання освітніх програм і акредитація закладів ПОП сприяють підвищенню її якості та відповідності потребам економіки (McGuinness et al., 2014). Дослідники Smyth, E., & McCoy, S. (2009) у своїй праці «Інвестування в освіту: подолання освітньої нерівності» обґрунтовують вплив якісної освіти, зокрема ПОП, на зменшення освітньої нерівності. Вони наголошують, що стандарти QQI, які передбачають моніторинг результатів навчання, дають змогу оцінити ефективність освітніх програм з точки зору їх практичної цінності. Дослідження підкреслює важливість збору відгуків від роботодавців для вдосконалення освітніх програм і підготовки випускників до професійної діяльності. Про вплив рекомендацій QQI на ПОП йдеться у статті «Забезпечення якості в системі післясередньої освіти і професійної підготовки в Ірландії: огляд впливу несприятливих чинників у контексті діяльності QQI». Автори зазначають, що впровадження внутрішніх систем управління якістю, як передбачено рекомендаціями QQI, сприяє підвищенню прозорості та підзвітності

закладів ПОП. Дослідження також свідчить про існування викликів, пов'язаних з обмеженими ресурсами невеликих закладів ПОП, а також підкреслює, що стандарти QQI сприяють підвищенню конкурентоспроможності випускників на ринку праці (Quality in Irish Further Education and Training, 2019).

Науковий інтерес становлять результати наукового пошуку, викладені у книзі «Ключові віхи еволюції політики навичок в Ірландії». Автори Rory O'Sullivan & Justin Rami (2022) розглядають ПОП Ірландії як політичний і структурний проєкт, що проходив через декілька фаз реформ. Вони підкреслюють, що початкові державні обмеження, контроль церкви і відсутність координації в стартовій фазі трансформувалися в сучасну модель, де ПОП має чітку стратегічну роль у трирівневій системі освіти. Розвиток сектору визначається інтеграцією з політиками ЄС, участю фахових структур та інституційними реформами, що дали змогу формувати компетентну робочу силу. Водночас, результати аналітичних досліджень останнього десятиліття свідчать про сприймання учасниками ринку освітніх послуг сфери ПОП в Ірландії як менш престижної, ніж університетська. Зокрема, опитування роботодавців і провайдерів ПОП, проведене Ірландським економіко-соціальним дослідницьким інститутом, показало стійку ієрархію, у якій вища освіта домінує над ПОП у символічному капіталі (Smyth & Lydon, 2019). Результати порівняльного оцінювання відображають аналогічний тренд, фіксуючи, що громадськість часто надає ПОП статус «другої опції», попри її ринкову значущість (OECD, 2020). Отримані дані доводять базування наявної соціально сконструйованої ієрархії не стільки на якості освітніх програм, скільки на усталених уявленнях про цінність академічної освіти. Означена ієрархія взаємопов'язується з багатоманітністю профілів ПОП, що створює складність формування єдиного бренду сектору освіти.

У науковому дискурсі України також спостерігається інтерес дослідників до аналізу досвіду забезпечення якості ПОП у країнах ЄС, у тому числі в Ірландії. Зокрема, Ю. Г. Запорожченко (2007) систематизовано етапи формування національної освітньої моделі Ірландії у контексті євроінтеграції. Автор характеризує правові засади управління й

фінансування, структуру шкільної та післясередньої освіти, Національну рамку кваліфікацій і механізми забезпечення якості, а також детально розкриває роль держави й соціальних партнерів у модернізації освітнього процесу та визначає ключові виклики подальшого розвитку. Ретроспективи розвитку середньої та вищої освіти Ірландії, рушійні чинники трансформаційних процесів і вплив соціально-економічних умов на освітню політику розкрито в дисертаційному дослідженні Ю. А. Кучер (2008). У роботі наголошено на організаційно-педагогічних засадах реформ, ролі конфесійних та державних структур, а також механізмах фінансування, що дали змогу підвищити якість та доступність освітнього процесу на всіх рівнях. Питання європейського контексту формування політики забезпечення якості ПОП в країнах ЄС і, зокрема, в Ірландії дослідила Л. П. Пуховська (2017). Нею проаналізовано стратегічні ініціативи ЄС, що стимулюють інновації у ПОП та висвітлено приклади впровадження дуальних програм, цифрових технологій і партнерств роботодавців із навчальними центрами, що дає змогу адаптувати підготовку кадрів до потреб ринку праці.

Порівняльно-педагогічний аналіз ірландської моделі якості освіти дорослих відображено у працях українських дослідників, які визначають роль політики держави, національних агентств та партнерств із стейкхолдерами в цьому процесі, а також автономності закладів ПОП. Наприклад, у статті О. І. Ситника (2013) проаналізовано нормативні засади, інституційну мережу та фінансові механізми освіти дорослих в Ірландії, що охоплює програми підвищення кваліфікації, продовжуваної освіти та навчання впродовж життя. Науковий інтерес становить дослідження Ю. Г. Запорожченко (2011) *«Дистанційна освіта Ірландії в квалітативному аспекті»*, в якому автор визначає тенденцію розвитку гнучких навчальних траєкторій, активної участі роботодавців і використання цифрових платформ, що дає змогу дорослим удосконалювати компетентності без відриву від роботи. Дослідник доводить, що інтеграція ІКТ у формальну та неформальну освіту дає змогу розширити доступ дорослих до професійного й академічного зростання. У публікаціях М.І. Богодист (2023) висвітлено систему додаткової

освіти Ірландії, а саме короткострокові курси, тренінги й онлайн-платформи, спрямовані на підвищення професійної мобільності дорослого населення. Автор підкреслює потенціал неформальної освіти як інструмента безперервного розвитку компетентностей упродовж життя, а також значення партнерств між закладами освіти, галузевими асоціаціями й роботодавцями, які забезпечують актуальність змісту й дають змогу оперативно врахувати зміни на ринку праці. Таким чином, наукові праці зарубіжних і українських дослідників формують концептуальне підґрунтя для осмислення досвіду Ірландії у сфері забезпечення якості ПОП. Вони підкреслюють важливість національних стратегій, міжсекторального партнерства, інституційної автономії та зовнішнього моніторингу як ключових чинників ефективності. Ці положення дають змогу адаптувати елементи ірландської системи якості ПОП до українського контексту, підвищуючи результативність заходів із забезпечення якості національної системи професійної освіти.

Результати та обговорення. Ключовим нормативно-правовим документом, що заклав інституційну основу трансформації ПОП в Ірландії відповідно до нових вимог якості є Закон про післясередню освіту та професійну підготовку (Further Education and Training Act, 2013). Він започаткував масштабну інституційну модернізацію системи ПОП, спрямовану на подолання фрагментації, централізацію функцій управління та посилення підзвітності. Одним із ключових рішень цього Закону було створення нових структур, які забезпечили уніфіковану інфраструктуру для надання послуг у сфері ПОП відповідно до національної стратегії. Передусім, Законом було створено Службу післясередньої освіти та професійної підготовки (SOLAS), яке отримало мандат на стратегічне управління та координацію всієї системи ПОП в Ірландії. SOLAS узяло на себе функції планування, фінансування, моніторингу й оцінювання результативності програм ПОП, які реалізуються різними провайдерами на регіональному рівні (SOLAS, 2014). Важливою місією цієї служби стала реалізація національних стратегій ПОП, зокрема стратегії «Майбутнє післясередньої освіти і професійної підготовки: трансформація навчання (2020–2024)», яка визначає пріоритети модернізації системи ПОП

відповідно до вимог цифрової, екологічної та інклюзивної трансформації суспільства (SOLAS, 2020). Запровадження положень цього закону стало важливим, оскільки забезпечило умови для створення гнучкої, прозорої та підзвітної архітектури управління якістю ПОП. Закон дав змогу реалізувати стратегічні ініціативи, спрямовані на посилення ролі ПОП у вирішенні соціально-економічних проблем, сприяючи підвищенню рівня працевлаштування випускників, зниженню рівня освітніх втрат та інтеграції маргіналізованих груп у систему ПОП. Тобто, з одного боку, він визначив структурну передумову запровадження системного підходу до забезпечення якості ПОП на національному рівні й створення єдиної політики розвитку кваліфікацій і освітніх програм, узгоджених із NFQ, а з іншого, відіграв ключову роль у переорієнтації системи ПОП з адміністративної платформи на сервіс, що базується на якості, інноваціях і результативності (Department of Education and Skills, 2013; O'Connor & Courtney, 2017).

Згідно з Законом про післясередню освіту та професійну підготовку відбулася реорганізація комітетів професійної освіти (VECs), що діяли як регіональні органи, відповідальні за управління ПОП. На основі цих комітетів відповідно до Закону «Про Ради освіти і професійної підготовки» було створено 16 регіональних рад освіти і професійної підготовки (ETBs) (Education and Training Boards Act, 2013), що стали ключовими суб'єктами надання освітніх послуг у регіонах, взявши на себе відповідальність за реалізацію освітніх програм, управління закладами ПОП, залучення стейкхолдерів та розвиток освітніх потужностей. Згідно з положеннями Закону, ETBs також отримали розширені повноваження щодо співпраці з роботодавцями, підтримки інклюзивної освіти, розвитку цифрових навичок та впровадження програм навчання впродовж життя. Це дало змогу краще відповідати потребам ринку праці, орієнтувати систему ПОП на результативність і забезпечувати більш ефективну координацію освітніх послуг у регіонах (Coolahan et al., 2017). ETBs відповідають також за організацію та координацію програм для освіти дорослих у відповідних регіонах. ETBs працюють у тісній взаємодії з Міністерством освіти Ірландії, а також Департаментом зайнятості. Система

забезпечення якості в ETBs охоплює щорічні зовнішні перевірки, які спрямовані на перевірку здатності провайдерів підтримувати якість ПОП шляхом незалежного оцінювання. Вона містить усі процеси, механізми, принципи та структури, що гарантують належний рівень якості освітніх програм, послуг та результатів навчання у сфері ПОП. Закон закріпив положення про обов'язкову відповідність освітніх програм вимогам національних стандартів якості, що стало основою для розроблення та впровадження внутрішніх систем забезпечення якості на рівні надавачів освітніх послуг (O'Connor & Courtney, 2017). Крім того, у документі записано обов'язок співпраці з роботодавцями та соціальними партнерами для забезпечення практичної спрямованості навчального контенту та його відповідності потребам ринку праці. Це суттєво вплинуло на зміст навчання, яке стало більш адаптивним, компетентісно орієнтованим і пов'язаним із реальними умовами виробничої діяльності (SOLAS, 2020). Кожна рада ETBs відповідає за організацію та надання освітніх програм у своєму регіоні, включаючи професійні курси, програми стажування, навчання на робочому місці та курси з підвищення кваліфікації. Разом ці дві інституції — SOLAS і ETBs — утворили дворівневу структуру управління, де SOLAS формує політику, розробляє стратегії та надає фінансування, а ETBs забезпечують реалізацію політики на місцях. У такий спосіб Ірландія наблизилася до реалізації європейських підходів до управління ПОП, зокрема до ідеї навчання впродовж життя та міжсекторальної взаємодії.

У контексті забезпечення якості ПОП, Закон про післясередню освіту та професійну підготовку передбачив поступовий перехід від фрагментованого управління до єдиної інтегрованої системи, де SOLAS співпрацює з іншими ключовими партнерами, особливо з Національним агентством з якості та кваліфікацій Ірландії (QQI) — незалежним державним органом, утвореним у 2012 р., внаслідок прийняття Закону «Про кваліфікації та забезпечення якості (освіта і навчання)» (Government of Ireland, 2012). Агентство виконує роль національного регулятора, відповідального за акредитацію освітніх програм, зовнішнє оцінювання закладів ПОП. У межах своїх повноважень QQI забезпечує прозорість системи присвоєння кваліфікацій, її координацію,

оновлення й моніторинг, а також ведення державного реєстру. У зовнішньому оцінюванні якості освітніх послуг QQI використовує систему циклічних перевірок та акредитації, що базується на європейських стандартах ESG. Важливим складником цієї діяльності є верифікація внутрішніх систем забезпечення якості в закладах ПОП. QQI внесене до Європейського реєстру агентств із забезпечення якості, що свідчить про його відповідність міжнародним стандартам прозорості, незалежності та професіоналізму. QQI також функціонує як національний центр визнання академічних кваліфікацій та координатор Європасс, сприяючи визнанню іноземних дипломів і сертифікатів в Ірландії та за її межами.

У 2016 р. QQI затвердило Основні настанови із забезпечення якості, які стали обов'язковими для всіх провайдерів ПОП, зокрема ETBs (Quality and Qualifications Ireland, 2016). У 2017 році було оприлюднено галузевоспецифічні настанови для ETBs, що деталізують вимоги до кожного етапу: від структурування освітніх програм до їх перегляду та вдосконалення (Quality and Qualifications Ireland, 2017). З огляду на це, ETBs, зобов'язані мати схвалену QQI систему забезпечення якості, що охоплює такі компоненти: політика з оцінювання, захист прав студентів, структурне управління, залучення зовнішніх експертів, зворотний зв'язок і постійне оновлення програм. QQI забезпечує зовнішній моніторинг і повторні валідації — для підтримки відповідності стандартам (Quality and Qualifications Ireland, 2021). Рекомендації щодо забезпечення якості ПОП, стали важливим кроком у підвищенні стандартів у сфері ПОП. Ці рекомендації встановлюють чіткі вимоги до закладів ПОП щодо розроблення та впровадження внутрішніх систем управління якістю, регулярного оцінювання викладачів і збір відгуків від студентів та роботодавців. Рекомендації підкреслюють важливість адаптації освітніх і навчальних програм до швидких змін у технологіях і потребах ринку праці, що є ключовим для підготовки конкурентоспроможних фахівців (Quality and Qualifications Ireland, 2023). Упровадження оновлених рекомендацій QQI має значний вплив на функціонування закладів ПОП: *по-перше*, вони отримали чіткий орієнтир для того, як

організовувати внутрішні процеси забезпечення якості, що, у свою чергу, підвищує довіру до них з боку студентів, роботодавців і суспільства загалом; *по-друге*, акцент на оцінюванні викладачів і їхньому професійному розвитку сприяє підвищенню якості викладання. Викладачі, які постійно вдосконалюють свої навички, здатні ефективніше передавати знання студентам і готувати їх до реальних викликів на робочому місці; *по-третє*, врахування відгуків студентів і роботодавців дає змогу закладам ПОП краще адаптувати свої програми до потреб ринку праці. Наприклад, якщо роботодавці зазначають, що випускникам бракує певних навичок, таких як робота з новими виробничими технологіями, то заклади ПОП можуть оперативно внести зміни до своїх програм.

Означені підходи до забезпечення якості ПОП дають змогу визначити провідні тенденції цього процесу та схарактеризувати їх вплив на професійну підготовку майбутніх фахівців для сучасного ринку праці Ірландії і країн Європейського Союзу. Однією із тенденцій, що характеризує розвиток взаємодії між освітніми провайдерами, державними інституціями, роботодавцями та громадськими організаціями є *інституціоналізація партнерства закладів ПОП зі стейкхолдерами*. Важливою умовою ефективного партнерства є чітко регламентовані механізми взаємодії, які в Ірландії визначені на рівні законодавства та стратегічних документів. Зокрема, стратегія «Майбутнє післясередньої освіти і професійної підготовки: трансформація навчання (2020–2024)» визначає важливість міжсекторальної координації як передумови ефективного управління якістю ПОП (SOLAS, 2020). Стейкхолдери залучаються до дорадчих органів, комітетів та груп із розроблення політик на національному і регіональному рівнях. Це дає змогу враховувати позиції роботодавців, освітян, студентів і аналітичних центрів. Взаємодія забезпечується також через консультаційні платформи, опитування та публічні обговорення стратегій і реформ. Такий підхід посилює демократичність процесів забезпечення якості ПОП. Представники ринку праці активно долучаються до процесу розроблення стандартів якості, оцінювання результатів навчання та вдосконалення освітніх програм, чим підвищується рівень відповідальності всіх учасників системи за легітимність рішень, довіри до системи якості,

забезпечення адаптивності освітніх програм до викликів сучасного ринку праці.

Налагодження партнерства здійснюється через інституційно оформлені цифрові платформи, що мають назву *регіональні форуми навичок (RSF)*. Вони функціонують як посередники між закладами ПОП і представниками: бізнесу та роботодавців (від малого та середнього бізнесу до великих корпорацій); державних органів (Міністерство освіти, Міністерство праці, місцеві адміністрації); громадських організацій та профспілок тощо з метою систематичного збору даних та аналізу потреб ринку праці; розроблення й адаптації програм ПОП; організації спільних ініціатив; прогнозування майбутніх потреб у кваліфікаціях; підвищення обізнаності суспільства про ринок праці та забезпечення комунікацій. Участь стейкхолдерів у діяльності таких форумів сприяє узгодженню стратегічних та оперативних рішень. Через механізми двостороннього діалогу формується довгострокове бачення розвитку ПОП. RSF створюють умови для формування локальних кластерів ПОП та зайнятості. Це дає змогу реалізовувати політику якості на рівні регіональних потреб (Department of Education, 2020).

Інституціоналізація партнерства супроводжується створенням постійно діючих консультативних структур на базі провайдерів ПОП. Через такі структури роботодавці беруть участь у верифікації результатів навчання, оновленні змісту програм та зовнішньому оцінюванні. Студенти, у свою чергу, мають представництво в наглядових радах та академічних комісіях, що забезпечує урахування їх досвіду. Цей підхід створює умови для розбудови партнерської культури якості, а також нової етики освітнього управління – етики участі та співвідповідальності (Quality and Qualifications Ireland, 2024). Визнання стейкхолдерів як повноправних партнерів сприяє трансформації управління якістю ПОП з адміністративної процедури у спільний процес. У результаті інституціоналізоване партнерство стає рушієм інновацій у сфері ПОП, що відповідає сучасному розумінню якості ПОП як багатовимірного соціального явища. Залучення стейкхолдерів до процесів забезпечення якості ПОП також підтримується за рахунок державної політики й фінансових інструментів. Програми

стимулювання участі роботодавців, гранти для громадських організацій, підтримка консультативної діяльності – усе це формує інфраструктуру для сталої участі, посилює інституційну спроможність закладів ПОП для залучення зовнішніх партнерів. Ірландський досвід демонструє, що інституціоналізація партнерства є стратегічним ресурсом розвитку системи ПОП.

Провідною тенденцією забезпечення якості ПОП в Ірландії є також *посилення ролі Національного агентства якості та кваліфікацій у зовнішньому оцінюванні якості ПОП*. Така централізована система управління якістю ПОП дає змогу: *регулярно проводити зовнішнє оцінювання діяльності закладів ПОП та їх освітніх програм*. Для цього заклади ПОП зобов'язані періодично переглядати свої програми, щоб переконатися, що вони відповідають сучасним вимогам ринку праці та потребам студентів й визнаються на національному та міжнародному рівнях. Зокрема, оцінювання змісту освітніх програм спрямоване на забезпечення їх актуальності, відповідності новим технологіям і тенденціям у галузях, встановленим стандартам якості. Методи навчання аналізуються з точки зору їх ефективності та здатності сприяти засвоєнню студентами знань і формуванню в них практичних навичок. Результати навчання оцінюються шляхом аналізу успішності студентів, готовності до професійної діяльності та відповідності їхніх компетентностей очікуванням роботодавців. Такий підхід дає змогу закладам ПОП своєчасно вносити зміни до змісту програм. Оцінювання діяльності закладів ПОП проводиться незалежними експертами для підтвердження їх спроможності надавати якісну ПОП. Процедура акредитації передбачає оцінювання ресурсів закладу ПОП, кваліфікації викладацького складу та ефективності систем управління. Зокрема, QQI перевіряє наявність необхідної інфраструктури: сучасні аудиторії, лабораторії та технічне обладнання, яке сприяє якісному навчанню. Кваліфікація викладачів оцінюється на основі їхнього професійного досвіду, педагогічних навичок і здатності адаптувати освітній процес до потреб студентів. Системи управління, такі як внутрішні процедури забезпечення якості, також підлягають ретельній перевірці. Акредитація QQI є не лише підтвердженням якості ПОП, але

й стимулом для закладів ПОП постійно вдосконалювати свою діяльність, щоб відповідати високим стандартам.

Централізована система управління якістю ПОП також дає змогу: *здійснювати моніторинг результатів навчання*, щоб оцінити, наскільки ефективно студенти засвоюють знання та навички, передбачені освітніми і навчальними програмами. QQI потребує від закладів ПОП систематично відстежувати прогрес студентів, аналізувати їхні академічні досягнення та оцінювати відповідність отриманих компетентностей очікуванням роботодавців. Цей процес передбачає використання різноманітних методів оцінювання, таких як тестування, практичні завдання, проекти та відгуки від роботодавців, які працевлаштовують випускників. Моніторинг також передбачає аналіз кар'єрного шляху випускників, щоб визначити, наскільки здобута ПОП сприяє їхній успішній інтеграції на ринку праці. Такий підхід дозволяє не лише оцінити якість ПОП, але й виявити потенційні недоліки в освітніх і навчальних програмах, що потребують коригування; *розробляти та впроваджувати стандарти якості, рекомендації й настанови для закладів ПОП*, що стосуються різних аспектів забезпечення якості ПОП; *співпрацювати з міжнародними організаціями та агентствами із забезпечення якості ПОП* для обміну досвідом та найкращими практиками. До переваг означеної системи управління забезпеченням якості ПОП в Ірландії віднесено: *стандартизований підхід до формування змісту ПОП*. Це означає, що незалежно від того, де студент отримує освіту, у великому університеті в Дубліні чи в меншому коледжі в сільській місцевості – якість навчання відповідає загальнонаціональним стандартам; *гарантування якості ПОП*, забезпечуючи актуальність, ефективність та відповідність освітніх програм потребам ринку праці; *ефективність та економію ресурсів на основі раціоналізації ресурсів, уникнення дублювання та впровадження єдиної, перевіреної методології*; *прозорість та підзвітність для отримання заінтересованими сторонами повної інформації про акредитацію програм, результати зовнішніх оцінок та стандарти якості ПОП*; *визнання іноземних кваліфікацій*, надаючи консультації та офіційні заяви щодо еквівалентності іноземних дипломів та

сертифікатів ірландським кваліфікаціям. Це сприяє інтеграції іммігрантів у ринок праці та в систему ПОП Ірландії.

Важливою тенденцією забезпечення якості ПОП в Ірландії є *орієнтація на результати навчання та професійні компетентності* тих, хто навчається, а не на тому, що викладачі викладають. Це означає, що навчальні плани, методи викладання та системи оцінювання розробляються з кінцевою метою досягнення чітко визначених *результатів навчання*. Ці результати, у свою чергу, тісно пов'язані з *професійними компетентностями*, які необхідні для успішної кар'єри фахівців у певній галузі. До ключових аспектів тенденції відносяться: орієнтація на вимоги ринку праці: *програми ПОП розробляються та оцінюються з урахуванням зворотного зв'язку від роботодавців*. Це дає змогу ідентифікувати актуальні навички та знання, які є критично важливими для конкретних професій. Такий підхід гарантує, що випускники володіють не лише теоретичними знаннями, але й практичними навичками, які дають їм змогу ефективно інтегруватися у виробничий процес. Прикладом може бути введення до навчальних планів наскрізних навичок: *критичне мислення, вирішення проблем, командна робота, цифрова грамотність*, які є універсальними та затребуваними у будь-якій сфері; *вимірювання досягнень конкретних результатів*: замість оцінювання обсягів викладеного навчального матеріалу, акцент робиться на оцінюванні рівня досягнень студентів. Це передбачає розроблення чітких критеріїв оцінювання, які дають змогу об'єктивно виміряти набуті знання, вміння та навички; *використання різноманітних методів оцінювання*, таких як проєктна робота, кейс-стаді, симуляції, портфоліо, а не лише традиційних іспитів з метою комплексного оцінювання компетентності; наприклад, замість оцінювання результатів заучування теорії, студента можуть попросити розробити реальний проєкт, що демонструє його здатність застосовувати знання на практиці.

Ідею орієнтації на результати навчання і професійні компетентності активно просувають організації, що відповідають за забезпечення якості ПОП, наприклад, CEDEFOP та ETBІ (2016). Вони розробляють стандарти й рекомендації, які допомагають закладам ПОП впроваджувати цей підхід. Зовнішня та

внутрішня системи забезпечення якості оцінюють освітні програми не лише за їхньою структурою, але й за їхньою ефективністю у досягненні заявлених результатів навчання та відповідності потребам ринку праці. Це сприяє постійному вдосконаленню освітніх програм на основі аналізу досягнутих результатів та зворотного зв'язку від стейкхолдерів. Сучасний ринок праці вимагає від фахівців не лише спеціалізованих знань, але й гнучкості, адаптивності, здатності до навчання впродовж життя. Результатоорієнтований підхід стимулює розвиток *м'яких навичок (soft skills)*, які є критично важливими для успіху в будь-якій професійній сфері. Адже освітній процес стає більш *інтерактивним, проблемно-орієнтованим*, де студенти активно залучаються до розв'язання реальних завдань, розвиваючи при цьому як професійні, так і особистісні якості. У цьому контексті важливе значення відводиться *розвитку інноваційної компетентності* студентів. Уряд Ірландії активно підтримує дослідницькі проєкти, які дають змогу студентам брати участь у створенні інноваційних рішень. Наприклад, у рамках ініціативи Державного агентства Ірландії з підтримки підприємництва заклади ПОП Ірландії отримують фінансування для проведення досліджень у таких сферах, як біотехнології, штучний інтелект і зелена енергетика (Enterprise Ireland, 2024). Студенти мають можливість працювати над дослідницькими проєктами, які часто реалізуються у співпраці з університетами та промисловими партнерами. Наприклад, у технологічному секторі студенти можуть брати участь у розробленні нових алгоритмів для обробки даних або тестуванні інноваційних матеріалів для виробництва. Такі проєкти сприяють поглибленню знань, розвивають критичне мислення та здатність до самостійного вирішення складних завдань. Інноваційна діяльність також підтримується через створення спеціалізованих лабораторій і центрів інновацій у закладах ПОП. Ці центри оснащені сучасним обладнанням, що дає змогу студентам експериментувати та створювати інновації. Зокрема, у Дублінському технологічному інституті створено центр для дослідження кібербезпеки, де студенти можуть працювати над реальними кейсами, пов'язаними із захистом даних (Dublin Institute of Technology, 2024;

Expert Group on Future Skills Needs, 2014), створювати симуляції виробничих ситуацій, які допомагають їм розвивати практичні навички. Наприклад, у сфері інформаційних технологій студенти можуть брати участь у віртуальних проєктах із розроблення програмного забезпечення, а в галузі машинобудування – працювати з цифровими моделями обладнання. Такі підходи підвищують і якість ПОП, і конкурентоспроможність випускників на ринку праці. До переваг орієнтованої на результати навчання та професійні компетентності ПОП віднесено: *підвищення релевантності освітніх програм; зростання рівня працевлаштування; прозорість та підзвітність; мотивація студентів до безперервного вдосконалення*. Означена тенденція є не просто модним трендом, але й фундаментальною зміною парадигми, яка робить ПОП більш ефективною, гнучкою та відповідною викликам сучасності.

Тенденція щодо *цифровізації процесів управління якістю ПОП* демонструє поступовий перехід закладів ПОП Ірландії від традиційних методів контролю – до інноваційних цифрових процедур, що узгоджуються з європейськими стандартами, зокрема EQAVET (n.d.). Цей перехід обумовлений необхідністю більш ефективного моніторингу та оцінювання якості освітнього процесу в умовах швидких технологічних змін і глобалізації тенденцій у сфері ПОП (ETF, 2018). Стратегія цифрового забезпечення якості ПОП в Ірландії інтегрована з моделлю забезпечення якості, де зовнішній контроль QQI узгоджується з внутрішніми системами якості закладів ПОП. Система передбачає обов'язкову наявність внутрішніх процедур якості у кожного провайдера, а також регулярні цикли зовнішніх перевірок ПОП (OECD, 2023; 2025). Такий підхід уніфікує стандарти та уможливорює інтеграцію цифрових параметрів у загальні критерії якості. Інтеграція дає змогу уникнути фрагментації системи та забезпечити єдину якісну екосистему для всіх форматів навчання. OECD та інші міжнародні організації підкреслюють позитивний вплив цифровізації на релевантність ПОП і результати навчання випускників. Центральну роль у цьому відіграє QQI, яке визначає цифрові інструменти як базис для побудови прозорих і безпечних систем внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості. Наприклад, статутні настанови щодо забезпечення якості для онлайн

і змішаного навчання (QQI, 2023), що є нормативно-правовим підґрунтям створення стандартів якості ПОП.

Інтеграція цифрових інструментів у внутрішні системи забезпечення якості відбувається шляхом щорічної звітності закладів ПОП, які демонструють відповідність стандартам та настановам щодо забезпечення якості у європейській освітній сфері, а цифрові платформи дають змогу покращити керованість даних. Застосування цифрових систем агрегування (оброблення великих масивів інформації шляхом створення статистичних показників), зокрема PLSS, дає змогу проводити аналіз ключових показників ефективності (KPI) для кожної ETBs, що реалізуються SOLAS з урахуванням даних, представлених на порталі (Quality Assurance of Further Education and Training in the ETB Sector, 2023). Цифровий інструмент PLSS спрямований на збір персональних даних студентів, управління їхньою освітньою траєкторією, адміністрування освітнього процесу у сфері ПОП та аналіз результатів навчання. Також PLSS визначає можливості швидкого формування звітності для державних органів, зокрема SOLAS та ETBI. Це дає змогу підвищити рівень прозорості, звітності й ефективності системи ПОП. Крім того, система сприяє зменшенню адміністративного навантаження на самих студентів, адже їхні персональні дані зберігаються централізовано з дотриманням суворих стандартів безпеки та конфіденційності й використовуються повторно. Особливе місце у PLSS належить можливостям обліковувати різноманітні показники: охоплення курсів, відвідування, успішне завершення, здобуті сертифікати, працевлаштування тощо. Ці дані дають змогу органам управління ПОП оцінювати якість освітніх послуг та ухвалювати рішення щодо фінансування й розвитку освітніх і навчальних програм ПОП. Використання агрегованої статистики сприяє аналізу соціальних, економічних та освітніх ефектів. У результаті забезпечується управлінська координація і підтримка публічно-приватного партнерства у сфері забезпечення якості ПОП.

Висновки. Законодавчі реформи 2012–2013 рр. не були простою адміністративною реорганізацією системи забезпечення якості ПОП. Вони стали системною спробою подолати фрагментацію та відсутність підзвітності, що характеризували попередню модель. У

результаті було створено логічну та прозору трирівневу структуру, де QQI встановлює національні стандарти якості, SOLAS визначає національну стратегію та розподіляє фінансування, а ETBs забезпечують надання освітніх послуг на регіональному рівні. Ця нова архітектура заклала фундамент для розбудови більш інтегрованої, підзвітної та гнучкої системи ПОП, здатної ефективніше реагувати на складні економічні та соціальні потреби Ірландії у XXI столітті. Система забезпечення якості ПОП в Ірландії функціонує в межах діяльності агентства QQI, яке є основним регулятором у питаннях акредитації, визнання кваліфікацій, а також нагляду за внутрішніми та зовнішніми механізмами забезпечення якості. Система визначає обов'язкові стандарти для провайдерів ПОП, такі як вимоги до програмного забезпечення, викладацької діяльності, моніторингу результатів навчання, впровадження механізмів зворотного зв'язку від студентів, роботодавців та громадськості. Тобто, спрямована не лише на формальний контроль, але й на постійне вдосконалення освітніх практик, адаптацію до змін на ринку праці, стимулювання інновацій і створення довіри до ПОП серед усіх зацікавлених сторін. Тому система забезпечення якості ПОП в Ірландії – це інструмент управління якістю, який охоплює всі етапи: від розроблення навчального контенту до аналізу працевлаштування випускників, і забезпечує прозорість, підзвітність та ефективність усього освітнього процесу.

У контексті сучасного розвитку ПОП в Ірландії визначається кілька провідних тенденцій забезпечення її якості. *По-перше*, посилюється роль національного агентства QQI, яке координує зовнішнє оцінювання якості ПОП, акредитацію освітніх програм і закладів ПОП, а також розроблення рамки кваліфікацій. Така централізована система управління забезпеченням якості дає змогу підтримувати стандартизований підхід до змісту ПОП, незалежно від регіону чи типу закладу (Quality and Qualifications Ireland, 2022; Education and Training Monitor: Ireland, 2024). Посилення ролі QQI у забезпеченні якості ПОП та її відповідності європейським стандартам дає змогу Ірландії зберігати свою конкурентоспроможність у глобальному освітньому просторі та надавати студентам якісні й визнані роботодавцями кваліфікації. *По-*

друге, акцент зміщується на результати навчання та професійні компетентності, а не лише на процес викладання. Програми оцінюються за критерієм досягнення конкретних результатів, що відповідають вимогам ринку праці. Це орієнтує ПОП на розвиток навичок, затребуваних у сучасній економіці, й інтегрує концепцію результатоорієнтованого підходу до забезпечення якості. *По-третє*, інституціоналізація партнерства зі стейкхолдерами, що реалізується через діяльність регіональних форумів навичок дає змогу адаптувати освітні програми до конкретних потреб локального ринку праці, враховувати зміни у попиті на кваліфікації та забезпечувати релевантність змісту ПОП ринку праці. Цей підхід сприяє підвищенню рівня працевлаштування випускників та довіри до системи ПОП (Department of Further and Higher Education, Research, Innovation and Science, 2019). Означена тенденція є надзвичайно перспективною. Вона дає змогу створити гнучку та адаптивну систему ПОП, підвищує конкурентоспроможність робочої сили та сприяє сталому економічному розвитку країни. *По-четверте*, цифровізація процесів забезпечення якості ПОП, зокрема в контексті реалізації стратегії «Майбутнє післясередньої освіти і професійної підготовки: трансформація навчання (2020–2024)» базується на зростанні інвестицій у цифрову інфраструктуру, електронне оцінювання та онлайн-моніторинг результатів навчання, що забезпечує прозорість і точність збору даних про ефективність освітніх програм (SOLAS, 2020). Таким чином, система забезпечення якості ПОП в Ірландії орієнтується на уніфікацію вимог, гнучкість освітніх програм, соціальне партнерство та цифрові інструменти. Вона функціонує в межах інтеграції до Європейського простору кваліфікацій, дотримуючись вимог ESG і EQAVET, що забезпечує взаємовизнання та мобільність у межах ЄС (European Commission, 2019).

На основі результатів вивчення досвіду забезпечення якості ПОП в Ірландії і особливостей функціонування Національного агентства з якості та кваліфікацій Ірландії (QQI), для України доцільним є впровадження: *інтегрованої моделі управління якістю професійної освіти*. Центральним елементом такої системи має стати Національне агентство якості професійної освіти, відповідальне за

розроблення та впровадження стандартів якості, акредитацію освітніх програм і закладів професійної освіти, професійну експертизу та діяти відповідно до європейських вимог. На стратегічному рівні слід передбачити організацію, яка визначає політику та розподіляє ресурси, а на виконавчому рівні – мережу регіональних провайдерів професійної освіти, відповідальних за надання якісних освітніх послуг; *результатоорієнтованого підходу до професійної підготовки фахівців*, згідно з яким фокусується увага не на процесі викладання, а на досягнутих результатах навчання здобувачів професійної освіти. Стандарт професійної освіти повинен визначати конкретні результати навчання у термінах знань, умінь і ставлень, які відповідають потребам ринку праці. Освітні програми мають бути спрямовані на формування та розвиток компетентностей, затребуваних сучасною економікою, включаючи критичне мислення, цифрову грамотність, підприємливість і здатність до навчання впродовж життя. Така трансформація потребує оновлення методик оцінювання, що мають охоплювати проєктну діяльність, портфоліо, кейс-стаді та симуляції; *інституціоналізації партнерства закладів професійної освіти зі стейкхолдерами* для підвищення релевантності професійної освіти вимогам ринку праці. На зразок ірландських регіональних форумів навичок, в Україні доцільно створити регіональні цифрові платформи, що об'єднуюватимуть роботодавців, освітян, представників органів влади та громадянського суспільства з метою забезпечення якості професійної освіти. Такі платформи уможливають зв'язок між регіональною системою професійної освіти та ринком праці, зокрема на основі спільного прогнозування попиту на професійні кваліфікації, адаптацію освітніх і навчальних програм, організацію стажувань і менторських програм. Участь бізнесу в розробленні та оцінюванні освітніх програм сприятиме підвищенню довіри до системи професійної освіти та якості підготовки фахівців; *цифрових інструментів моніторингу та оцінювання якості професійної освіти* як

базису побудови прозорих і безпечних систем внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості, створення єдиної цифрової платформи збору даних, моніторингу, самооцінювання та акредитації. Впровадження електронних портфоліо здобувачів професійної освіти, систем електронного оцінювання та аналітичних панелей дасть змогу об'єктивно відслідковувати прогрес та ефективність навчання здобувачів професійної освіти. Такі цифрові інструменти мають інтегруватися з державними та галузевими базами даних для отримання більш повної інформації про результати освітньої діяльності. Необхідно також забезпечити цифрову грамотність педагогічних працівників системи професійної освіти та підтримку IT-інфраструктури. Розвиток цифрових інструментів сприятиме забезпеченню якості професійної освіти навіть в умовах змішаного навчання. Це відкриє нові можливості і для персоніфікованого навчання. Не менш важливим є *узгодження Національної рамки кваліфікацій із Європейською* для забезпечення прозорості, мобільності та визнання українських кваліфікацій у країнах ЄС. Доцільно впровадити мікрокваліфікації як механізм швидкого реагування на зміни в технологіях та економіці, що дає змогу підтверджувати окремі компетентності й інтегрувати результати неформального та інформального навчання. Гармонізована рамка кваліфікацій повинна мати чітко визначені дескриптори рівнів, процедури присудження та механізми оновлення. Для забезпечення сталої якості професійної освіти необхідно передбачити безперервний професійний розвиток педагогічних працівників. Програми підвищення кваліфікації мають охоплювати теми цифрової трансформації, *результатоорієнтованого підходу, методології оцінювання та впровадження інновацій*. Варто сприяти академічній мобільності педагогів, їхній участі у міжнародних проєктах, стажуваннях і обмінах. Це дасть змогу педагогічній спільноті брати активну участь у формуванні культури якості професійної освіти та поширенні найкращих практик через національні платформи співпраці.

Список посилань:

- CEDEFOP & ETBI. (2016). *Strategy for technology-enhanced learning in further education and training 2016–2019*. European Centre for the Development of Vocational Training. <https://www.cedefop.europa.eu/en/tools/timeline-vet-policies-europe/search/35767>
- Department of Education. (2016). *Action plan for education 2016-2019*. <https://www.education.ie/en/Publications/Policy-Reports/Action-Plan-for-Education-2016-2019.pdf>
- Department of Education. (2020). *Education for a changing world: National strategy for education to 2030*. (Green Paper). <https://www.gov.ie/en/department-of-education/collections/policy-and-education-reports/#:~:text=Education%20for%20a%20Changing%20World,Green%20Paper>
- Department of Education. (2020). *Education Indicators for Ireland 2020*. Government of Ireland. <https://www.gov.ie/en/publication/a4eeb-education-statistics/>
- Department of Further and Higher Education, Research, Innovation and Science. (2019). *Submissions for a new Statement of Strategy 2020 - 2023*. <https://www.gov.ie/en/department-of-agriculture-food-and-the-marine/consultations/submissions-for-a-new-statement-of-strategy-2020-2023/>
- Dublin Institute of Technology. (2024). *Digital Forensics and Cyber Security*. <https://www.tudublin.ie/study/undergraduate/courses/computing-dig-forensics-and-cyber-sec-tu863/?keywords=Cybersecurity&courseType=>
- Education and Training Boards Ireland. (n.d.). *Directory of ETBs*. URL: <https://www.etbi.ie/etbs/directory-of-etbs/>
- Education and Training Monitor: Ireland (2024). European Commission. <https://op.europa.eu/webpub/eac/education-and-training-monitor/en/country-reports/ireland.html>
- Enterprise Ireland. (2024). *Research, Development and Innovation Funding*. <https://www.enterpriseireland.com/documents/tor-research-and-development-june-2026-pdf-en-115620.pdf>
- EQAVET. (n.d.): *European Quality Assurance in Vocational Education and Training*. European Commission.. https://employment-social-affairs.ec.europa.eu/policies-and-activities/skills-and-qualifications/working-together/eqavet-european-quality-assurance-vocational-education-and-training_en
- ETF (2018). *Promoting Quality Assurance in VET. Torino Process Reports*. https://www.etf.europa.eu/sites/default/files/m/B77049AC22B5B2E9C125820B006AF647_Promoting%20QA%20in%20VET.pdf
- European Commission. (2019). *Education and Training Monitor 2019 – Ireland*. <https://education.ec.europa.eu/document/ireland-monitor-2019>
- European Commission, (2022) <https://op.europa.eu/webpub/eac/education-and-training-monitor/en/country-reports/ireland.html>
- Expert Group on Future Skills Needs (EGFSN). (2014). *Assessing the Demand for Big Data and Analytics Skills in Ireland, 2013–2020*. Dublin: Forfás/EGFSN. (Available from the EGFSN. URL: https://www.skillsireland.ie/media/nqgaoru1/assessing_the_demand_for_big_data_and_analytics_skills-presentation.pdf#:~:text=%E2%80%A2%20Trend%20towards%20interdisciplinary%20approach,resources%20and%20collaboration%20across%20departments
- Further Education and Training Act. (2013). Irish Statute Book. <http://www.irishstatutebook.ie/eli/2013/act/25/enacted/en/html>
- Government of Ireland. (2012). *Qualifications and Quality Assurance (Education and Training) Act 2012*. Irish Statute Book. <https://www.irishstatutebook.ie/eli/2012/act/28/enacted/en/html>
- Government of Ireland. (2013). *Education and Training Boards Act 2013*. Irish Statute Book. <http://www.irishstatutebook.ie/eli/2013/act/11/enacted/en/html>
- Government of Ireland. (2015). *Gov.ie*. <https://www.gov.ie/en/department-of-further-and-higher-education-research-innovation-and-science/publications/innovation-2020/#:~:text=Innovation%202020%2C%20Ireland%27s%20current%20strategy,sector%20and%20Ireland%27s%20research%20system>
- McGuinness, S., Bergin, A., Kelly, E., & McCoy, S. (2014). *Further education and training in Ireland: Past, present and future*. Economic and Social Research Institute. <https://www.esri.ie/publications/further-education-and-training-in-ireland-past-present-and-future>

- O'Connor, L., & Courtney, J. (2017). Quality assurance in Irish further education and training: A review of the impact of QQI. *Irish Educational Studies*, 36(3), 321–338. <https://doi.org/10.1080/03323315.2017.1350592>
- OECD. (2025). Ensuring Quality in VET and Higher Education: Getting Quality Assurance Right. https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2025/02/ensuring-quality-in-vet-and-higher-education_82028783/812ff006-en.pdf
- OECD. (2020). *Education policy outlook: Ireland*. Organisation for Economic Co-operation and Development. https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2020/12/education-policy-outlook-in-ireland_a2b63d91/978e377b-en.pdf
- OECD. (2023). *OECD skills strategy Ireland: Assessment and recommendations*. Organisation for Economic Cooperation and Development. https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2023/05/oecd-skills-strategy-ireland_2b05e956/d7b8b40b-en.pdf
- Quality and Qualifications Ireland (QQI), (2022). *QQI Annual Report 2022* URL: https://www.qqi.ie/sites/default/files/2023-08/QQIAR2022_%20Low%20Res.pdf
- Quality and Qualifications Ireland (QQI), (2023a). Statutory quality assurance guidelines for blended and fully online programmes. https://www.qqi.ie/sites/default/files/2023-12/statutory-quality-assurance-guidelines-for-providers-of-blended-and-fully-online-programmes-2023_1.pdf
- Quality and Qualifications Ireland (QQI). (2023b). *QQI Annual Report 2022*. Dublin: QQI. URL: https://www.qqi.ie/sites/default/files/2024-09/annual-report-2023_2.pdf
- Quality and Qualifications Ireland (QQI). (2016). *Core statutory quality assurance guidelines developed by QQI for use by all providers* (Statutory guidelines). <https://www.qqi.ie/sites/default/files/2021-11/qg-1-core-statutory-quality-assurance-guidelines.pdf>
- Quality and Qualifications Ireland (QQI) (2017). *Statutory quality assurance guidelines developed by QQI for providers of statutory further education and training, including those in Education and Training Boards (ETBs)*. <https://www.qqi.ie/QA-policies-and-guidelines>
- Quality and Qualifications Ireland (QQI) (2021). Quality assurance of education and training. Quality and Qualifications Ireland. <https://www.qqi.ie/what-we-do/quality-assurance-of-education-and-training>
- Quality and Qualifications Ireland (QQI) (2022). *Quality assurance of education and training*. <https://www.qqi.ie/what-we-do/quality-assurance-of-education-and-training>
- Quality and Qualifications Ireland (QQI) (2023, October). *Statutory QA guidelines for blended and fully online programmes*. QQI. https://www.qqi.ie/sites/default/files/2023-12/statutory-quality-assurance-guidelines-for-providers-of-blended-and-fully-online-programmes-2023_1.pdf
- Quality and Qualifications Ireland (QQI) (2023, March). *Blended, hybrid and online learning programmes: Topic-specific statutory quality assurance guidelines for providers of programmes supported by digital education* (QG8-V2). <https://www.qqi.ie/sites/default/files/2023-04/QQI%20draft%20QA%20guidelines%20for%20digital%20education.pdf>
- Quality and Qualifications Ireland (QQI) (n.d.). National Framework of Qualifications. URL: <https://www.qqi.ie/what-we-do/the-qualifications-system/national-framework-of-qualifications>
- Quality and Qualifications Ireland. (2024). *Our role and responsibilities*. <https://www.qqi.ie/about/our-role>
- Quality in Irish Further Education and Training (2019). A review of the impact of QQI. URL: <https://www.qqi.ie/sites/default/files/2021-11/quality-in-irish-further-education-and-training-insights-report-september-2019.pdf>
- Rory O'Sullivan & Justin Rami (2022). Key Milestones in the Evolution of Skills Policy in Ireland. Dntb.gov.ua. <https://ouci.dntb.gov.ua/en/works/7qGBP01/>
- Smyth, E., & Lydon, R. (2019). *Further education and training in Ireland: Past, present and future* (Research Series No. 35). Economic and Social Research Institute. <https://www.esri.ie/system/files/publications/RS35.pdf>
- Smyth, E., & McCoy, S. (2009). *Investing in education: Combating educational disadvantage*. Economic and Social Research Institute. <https://www.esri.ie/publications/investing-in-education-combating-educational-disadvantage>
- SOLAS. (2014). *Further Education and Training Strategy 2014–2019*. <https://www.solas.ie/f/70398/x/920e2fa0b6/fetstrategy2014-2019.pdf>

SOLAS. (2020). *Future FET: Transforming Learning – The National Further Education and Training Strategy 2020–2024*. <https://www.solas.ie/f/70398/x/3f30893120/future-fet-strategy.pdf>

The European Qualifications Framework (EQF). Europass. (2017). Europa.eu. <https://europass.europa.eu/en/europass-digital-tools/european-qualifications-framework>

Богодист, М. І. (2023). Неформальний професійний розвиток дорослих: досвід додаткової освіти Ірландії. *Українські студії в європейському контексті*, 7, 162. http://obrii.org.ua/usec/storage/article/Bohodyst_2023_162.pdf

Запороженко, Ю. Г. (2007). Система освіти в Ірландії. In *Звітна наукова конференція Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України*. Київ: Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України, 1. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/10716/>

Запороженко, Ю. Г. (2011). Дистанційна освіта Ірландії в квалітативному аспекті. In *Звітна наукова конференція Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України*. Київ: Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України, 1. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/361/>

Кучер, Ю. А. (2008). *Становлення і реформування середньої і вищої освіти Ірландії* (Doctoral dissertation). Київ: КНУ. <https://nenc.gov.ua/doc/autoref/kucher.pdf>

Пуховська, Л. (2017). Професійна освіта та інновації: досвід країн Європейського Союзу. *Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Професійна педагогіка*, 14, 124-132. http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Nvipto_2017_14_18.pf

Ситник, О. І. (2013). Сучасні тенденції розвитку освіти дорослих в Ірландії. *Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи*, 7, 308-314. http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&S21P03=FILE=&S21STR=OD_2013_7_35

Переклад і транслітерація

Bohodyst, M. I. (2023). Neformalniyi profesiyniyi rozvytok doroslykh: dosvid dodatkovoi osvity Irlandiyyi [Informal professional development of adults: the experience of continuing education in Ireland]. *Ukrainski studii v yevropeiskomu konteksti: zb. nauk. pr. [Ukrainian studies in the European context: collection of scientific papers]*, 7. 462, 162. http://obrii.org.ua/usec/storage/article/Bohodyst_2023_162.pdf

Zaporozhchenko, Yu. H. (2007). *Systema osvity v Irlandii* [The education system in Ireland]. In *Zvitna naukova konferentsiia Instytutu informatsiinykh tekhnolohii i zasobiv navchannia NAPN Ukrainy*. Kyiv: Instytut informatsiinykh tekhnolohii i zasobiv navchannia NAPN Ukrainy [Reporting scientific conference of the Institute of Information Technologies and Learning Tools of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine]. Kyiv: Instytut informatsiinykh tekhnolohii i zasobiv navchannia NAPN Ukrainy [Institute of Information Technologies and Learning Tools of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine]. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/10716/>

Zaporozhchenko, Yu. H. (2011). Dystantsiina osvita Irlandii v kvalitativnomu aspekti [Distance education in Ireland in qualitative terms]. In *Zvitna naukova konferentsiia Instytutu informatsiinykh tekhnolohii i zasobiv navchannia NAPN Ukrainy*. Kyiv: Instytut informatsiinykh tekhnolohii i zasobiv navchannia NAPN Ukrainy [Reporting scientific conference of the Institute of Information Technologies and Learning Tools of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine]. Kyiv: Instytut informatsiinykh tekhnolohii i zasobiv navchannia NAPN Ukrainy [Institute of Information Technologies and Learning Tools of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine]. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/361/>

Kucher, Yu. A. (2008). Stanovlennia i reformuvannia serednoi i vyshchoi osvity Irlandii [The formation and reform of secondary and higher education in Ireland] (Doctoral dissertation). Kyiv: KNU. <https://nenc.gov.ua/doc/autoref/kucher.pdf>

Pukhovska, L. (2017). Profesiina osvita ta innovatsii: dosvid krain Yevropeiskoho Soiuzu [Vocational education and innovation: the experience of European Union countries]. *Naukovyi visnyk Instytutu profesiino-tekhnichnoi osvity NAPN Ukrainy. Profesiina pedahohika [Scientific Bulletin of the Institute of Vocational and Technical Education of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine. Professional Pedagogy]*, 14,

124-132.

http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Nvpto_2017_14_18.pf

Sytynyk, O. I. (2013). Suchasni tendentsii rozvytku osvity doroslykh v Irlandii [Current trends in adult education in Ireland]. *Osvita doroslykh: teoriia, dosvid, perspektyvy [Adult education: theory, experience, prospects]*, 7, 308-314. http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=OD_2013_7_35

DOI: <https://doi.org/10.32835/2707-3092.2025.30.188-203>

TRENDS IN QUALITY ASSURANCE OF FURTHER EDUCATION AND TRAINING IN IRELAND: FROM LEGISLATIVE REFORMS TO STRATEGIC PRIORITIES

Valentyna Radkevych

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Academician of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine, <https://orcid.org/0000-0002-9233-5718>, e-mail: mrs.radkevich@gmail.com

Abstract

Relevance of the article lies in the need for a systematic analysis of the evolution of the multi-level structure of Further Education and Training (hereinafter – FET) in Ireland and the leading trends in its quality assurance. This system is complex, as it combines centralized strategic planning and funding with independent external quality control and standard compliance, and decentralized provision of educational services. Such an architecture, formed as a result of large-scale reforms in 2012-2013, is of significant interest to researchers and educational policy developers in Ukraine.

The purpose of the article is to identify and characterize the leading trends in FET quality assurance in Ireland, and to ascertain the possibilities of considering them in improving the quality assurance system of vocational education in Ukraine.

Methods: study of legislative, regulatory, and legal documents, empirical data – to determine the leading trends in FET quality assurance in Ireland; analysis and synthesis, generalization of views on the problem under study – to ascertain the possibilities of considering these trends in improving the quality assurance system of vocational education in Ukraine.

Results: the leading trends in FET quality assurance in Ireland have been identified and characterized (institutionalization of partnership between FET institutions and stakeholders, strengthening the role of Quality and Qualifications Ireland in external FET quality assessment, orientation towards learning outcomes and professional competencies, digitalization of FET quality management processes); a number of recommendations for improving the Ukrainian vocational education quality assurance system have been formulated.

Conclusions. Legislative reforms in the FET system initiated a strategic restructuring of its architecture and quality improvement. The establishment of institutions for centralized coordination of FET quality assurance and the implementation of the National Framework of Qualifications made it possible to form a unified system for recognizing qualifications, monitoring, and accrediting educational programs and FET institutions. Thanks to this, Ireland remains competitive in the global educational and professional environment, and graduates of FET institutions gain opportunities for career growth and international mobility. Ireland's experience is relevant for implementation in Ukraine: an integrated quality management model for vocational education; a results-oriented approach to vocational training of specialists; institutionalization of partnerships between vocational education institutions and stakeholders; digital tools for monitoring and evaluating the quality of vocational education, etc.

Keywords: *further education; vocational training; Ireland; leading trends; quality management system; SOLAS; Quality and Qualifications Ireland; ETBs.*

Стаття надійшла до редакції: 03 Березня 2025
Прийнято до друку: 12 Червня 2025